

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Helms, Johannes.; af Johannes Helms.

Et ungt Menneske : Lystspil i rimede Vers

Kjøbenhavn : C. A. Reitzel, 1878

64 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

J. Helms.

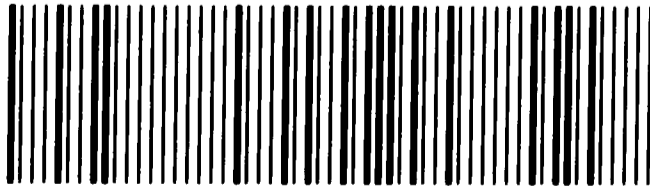
Et godt Menneske.

1878.

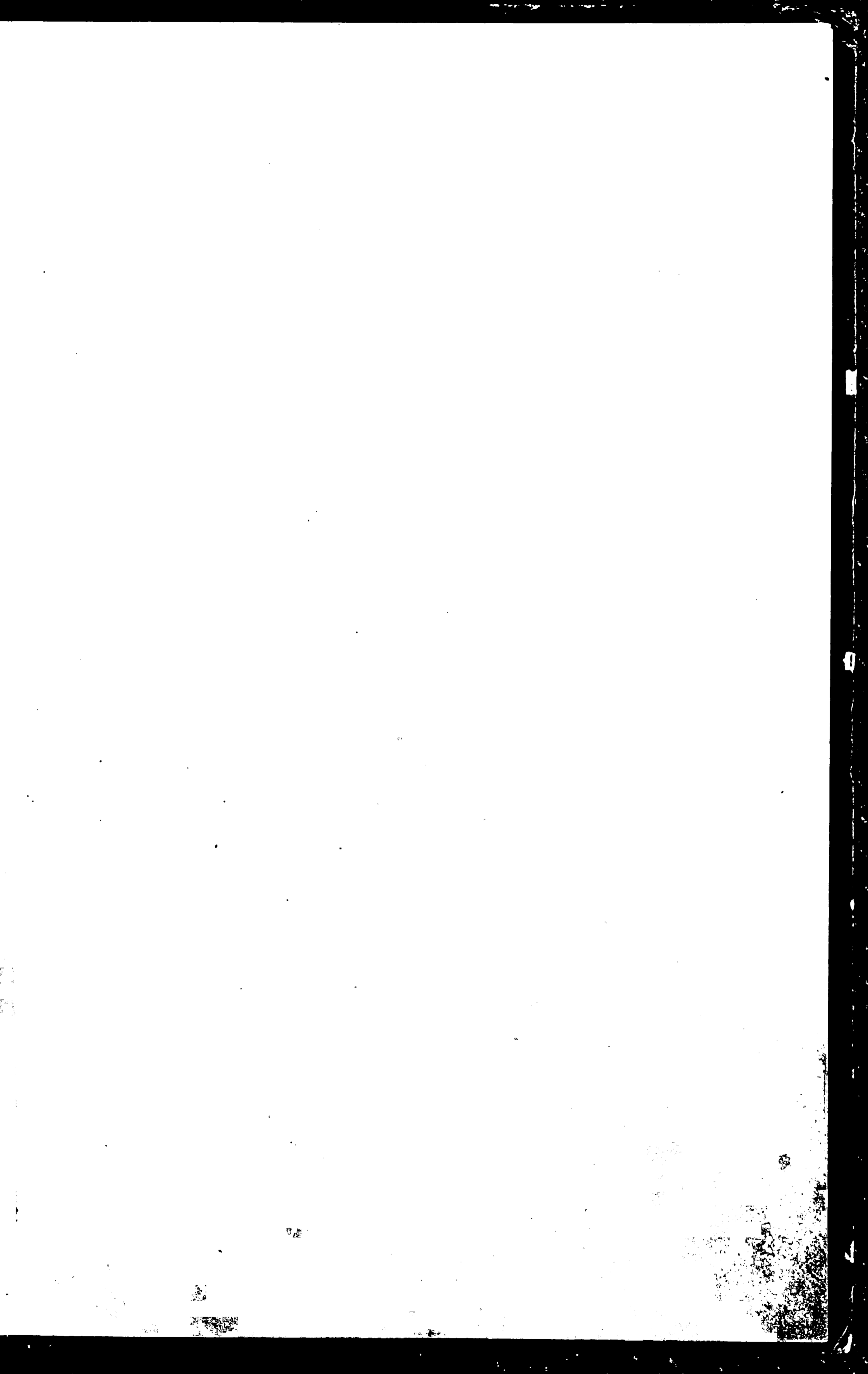
55. - 95.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130022974816

ET UNGT MENNESKE,

LYSTSPIL I RIMEDE VERS

AF

JOHANNES HELMS.

KJØBENHAVN.

C. A. REITZELS FORLAG.

THIELES BOGTRYKKERI.

1878.

PERSONERNE.

Konsulen.

Fruen.

Emilie, }
Karl, } deres Børn.

Rektoren.

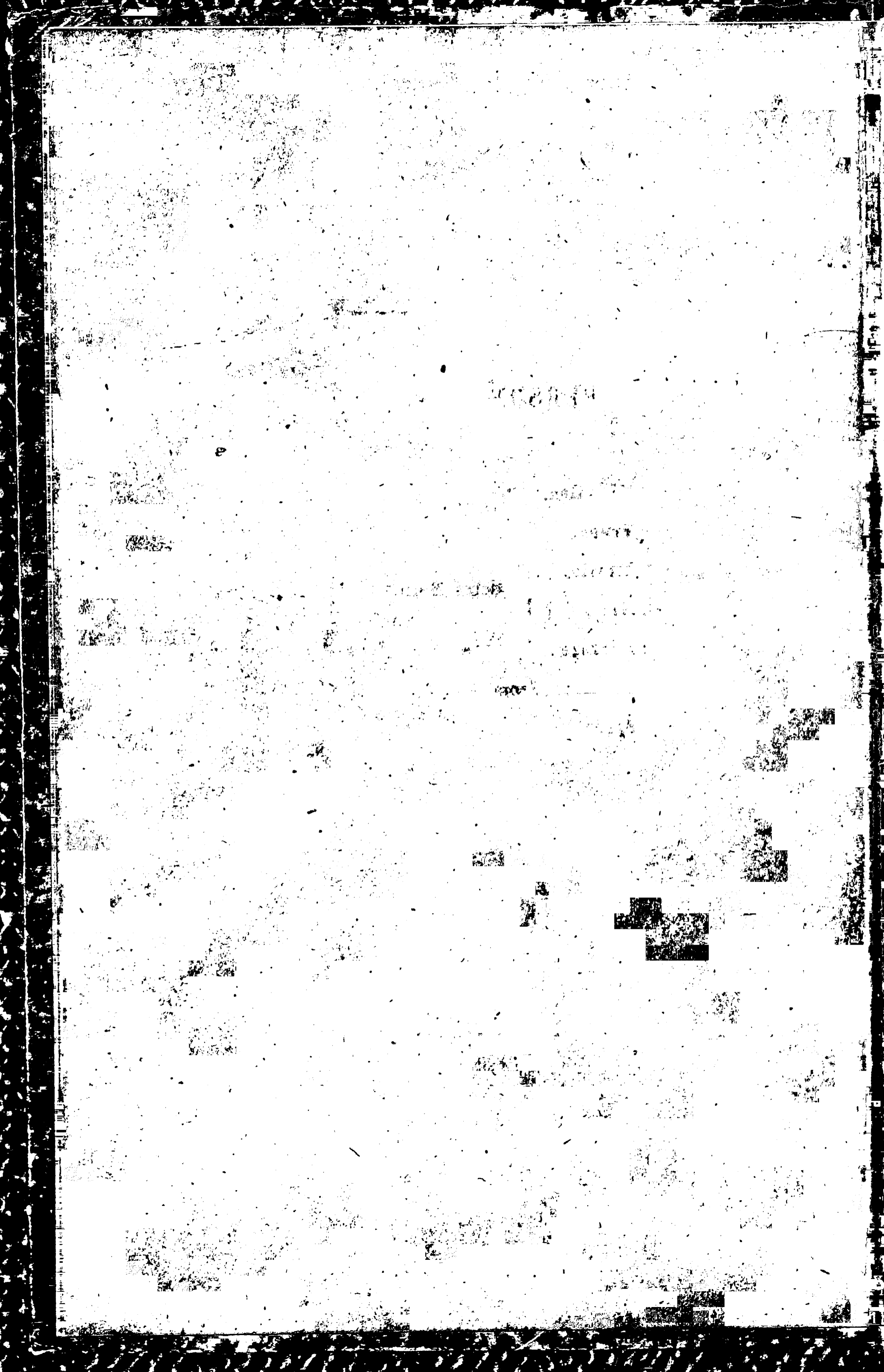
Karoline From.

Søren.

En større Gaard i Kjøbenhavns Nærhed.

Have med Borde og Bænke. Til venstre fører en Dør ind i Have-
stuen, til højre føre Gange ud i Haven. I Baggrunden et Stakit med
en Laage.

Første Scene.

Konsulen og Rektoren komme fra Haven.

Konsulen.

Men hvad der er mig nok, jeg har Dig atter,
Det gjør mig godt, og morsomt skal det blive
At faa de gamle Minder kaldt til Live
Og lé — Guds Død! En sund, naturlig Latter
Har jeg ej hørt, jeg véd ej selv, hvor længe.
Thi den, som nu til Dags den Kunst forstaar,
Ham kan man gjerne vise frem for Penge.

Rektoren.

Saa vis mig frem, som her jeg staar og gaar;
Den Idræt, tror jeg, jeg endnu kan øve,
Og let jeg kunde fristes til at prøve,
Om ej Du selv gi'r prægtigt Stof til Latter.
Dit Savn desuden jeg slet ikke fatter,
Vor Tid er komisk, mere end Du tror;
Den gjør Rabalder, men er tam og fredelig,
Den er —

Konsulen.

Kun ubetinget kjedelig.
Du finder meget latterligt, min Bror,

Men lær Du? Du paa Smilebaandet trækker,
 Saa tidt Du sér en Oxe eller Abe,
 Som tærsker Langhalm, hule Nødder knækker;
 Som vil vort Samfund reformere, skabe;
 Som tror, en ny Kultur er fangen,
 Naar blot man faar den gamle vendt paa Vrangen.
 Nej grine kan man højst — ad Brandere.
 Ad flove Vittigheder, platte Løjer;
 Der er en dannet Pøbel, sligt fornøjer,
 Men intet er desværre sandere
 End det, at ægte Lystighed og Skjæmt
 Er snart en Saga blot. Man lo jo før.
 Til Tegn paa Sundhed, Liv og godt Humør;
 Man lo, naar man var glad, men det er glemt,
 Hvad nu til Dags skal vække Latterspiren,
 Nødvendigvis maa smage af Satiren.

Rékto ren.

Aa ja, saa noget nær; jeg skal ej nægte,
 I meget har Du Ret; alt er ej ægte,
 Hvad man som gangbar Mønt i Omløb sætter.
 Men, om vort Samfundsliv endog har Pletter,
 Der er dog meget lyst og skjønt tilbage.
 Du selv er jo et Skud fra gamle Dage,
 Saa kraftig, frisk, naturlig som kun faa;
 Og selv Din Heftighed jeg kan forstaa,
 Jeg kjender det saa godt — med Aldren voxer
 En gammel Kjærlighed til Paradoxer.
 Du har det kun for godt, den Ting er klar,
 Er lykkelig som Ægtemand og Fa'r;
 Har Rigdom, har et anset Navn, Talent —
 Kort — Lykken har Dig aldrig Ryggen vendt,
 Saa bli'r man gjerne fordringsfuld og gnaven —

Konsulen.

Og dum, og lunefuld — kom med Din Spot —
 Nej jeg er vred, ja kald det, som Du vil,

Men over Tiden maa jeg bryde Staven,
 Thi, hvad jeg søger, er ej mere til.
 Jeg er ej længer ung, det véd jeg godt,
 De unges Lag har mig min Afsked givet,
 Men har de unge selv forynget Livet?
 Ja jeg har Børn —

Rektoren.

En prægtig Søn —

Konsulen.

En Nar,

En Alvorsmand, sin egen Bedstefar;
 Men, lad saa gaa, en Søn, ret brav og flittig,
 En Datter, ganske kjøn, talentfuld, vittig,
 Men unge? Nej. Og sér Du, det kan tynde,
 Jeg savner det, som skulde mig foryuge.
 Ja, jeg er rig, er anset, sund og fri,
 Har ingen Snue — hvilken Parodi!
 Thi Lykken — ingen Gave skyede den
 Undtagen — Evne til at nyde den.
 Jeg skal ej klage mer, nu fik jeg Luft:
 Jeg trænger til en Smule Ufornuft,
 Af uforfalsket Ungdom kun en Duft,
 Nu tænker jeg den kommer, thi jeg søger
 I alle Blade —

Rektoren.

Er Du rigtig klog?

I Bladene? Det var en selsom Krog
 At søge Ungdom i, jeg tror, Du spøger.

Konsulen.

Du kan se efter selv, imorges stod'et —
 — Et Avertissement, vendt paa Ho'det. —
 „Et Menneske, men ungt, kan faa en Plads paa Landet,
 „Logis og Kost og Løn, der fordres intet andet
 „End uforfalsket Ungdom og saa ærlig Villie
 „At omgaas med en lidt urimelig Familie“.

Rektoren.

Giv Haanden hid! Nej Pulsen slaar dog rolig,
Tag ikke ilde op, jeg troede, ærlig talt,
At muligvis Maskinen gik lidt galt
Deroppe, hvor Forstanden har sin Bolig.
Hvad vil Du gjøre, naar de kommer?

Konsulen.

Hvem?

Rektoren.

Naturligvis den Flok, der søger Pladsen,
Thi, Gud bevares, alle kan jo passe'n.
Du bli'r belejret i Dit eget Hjem.
En Flok Studenter, halve Skoledrenge,
Vil fri til Dine hele gode Penge,
Og unge Kunstnere —

Konsulen.

Nej det er Tingen,
Jeg fast tør bande paa, der kommer ingen.

Rektoren.

Der kommer ingen, tror Du? Tvertimod,
Vær Du belavet paa en Overflod.

Konsulen.

Der kommer ingen, ingen, — ja Du ler —
Nej husk, vor Tid er dyb, den mediterer;
Enhver, som Avertissementet ser,
Han grunder først, beregner, spekulerer:
Hvad ligger bagved? Hvad er det, der dølges?
Det ser han ej, saa hytter han sit Skind;
Men, at den simple, nøgne Sandhed følges,
Det falder ingen med en Tanke ind.

Rektoren.

Men sæt en Gang, man tog Dig paa dit Ord;
Der mødte En, en frisk Natur; Du voved
At tro om ham: hans Hjærte og hans Hoved

Er ej kjørt fast i Tidens falske Spor,
Hvad vil Du saa med ham?

Konsulen.

Ja, lad ham komme,
Saa skal han slaa paa Husets store Tromme.
Han skal ej ligge paa den lade Side.
Jeg selv skal sætte ham i Trit og Takt,
Og han og jeg skal voxer til en Magt,
Saa det til alt Filisteri skal svide.
Men se, der er min Hustru.

Anden Scene.

Konsulen. Rektoren. Fruen. Lidt senere Emilie, Karl, Søren.

(Der dækkes Frokostbord).

Fruen (til Rektoren).

Se, God Dag!

Saa tidligt alt paa Færde rundt i Parken?
Min Mand, med ham er det en anden Sag,
Han stryger tidlig og han stryger silde,
I Stald, i Eng, i Skoven og i Marken.
Men De, som intet der har at bestille,
De skulde ikke være saa forvoven,
Udsætte Dem for Morgentaagen klam.

Rektoren.

Der var saa friskt, der var saa smukt i Skoven,
Og jeg har samlet Appetit, saa Skam!
Jeg trænger til en dygtig Morgendram,
Og det er Poesi i Vejr som dette
At færdes tidligt —

Fruen.

De kom til den rette
Med Poesi til ham. Min Mand og Poesi!
Han hader Følelse.

Konsulen.

Jeg hader Føleri.

Men nu skal vi til Bords. (Emilie kommer).

God Morgen Mille.

Rektoren.

God Morgen, lille Ven, De har det godt?
De blomstrer som en Rose; Ungdoms Kilde
Har badet deres Kind.

Emilie.

Spar Deres Spot

Hr. Rektor; De kan træffe nok af Kvinder,
Hvor den Slags Smiger bedre Indgang finder.
Jeg viser Dem vist ingen lystig Mine,
Jeg har havt Ærgrelse og Hovedpine.

Konsulen.

Til Bords! Til Bords!

(De sætte sig. Karl kommer).

Rektoren.

Kom Karl, Din Plads er her;

Min Gudsøn maa jeg have ganske nær.
En Snaps, min Dreng? Det kan jeg lide,
Du drikker som Din Far i fordums Tide.
(til Konsulen) Maa jeg? (skjænker.)

Konsulen.

Ja Tak! men hør nu paa en Sag,
Mens vi er samlet. Det er Grundlovsdag.
Da Vejret er saa smukt, vor Ven og Gjæst
Skal se en Gang en rigtig landlig Fest,
Og Klokken to vil Skimlerne og Søren
I Puds og Pragt staa færdige for Døren.
Vi kjøre først en Tur i Skoven rundt
Og samle Kræfter til den store Dont
At nyde Middagsmaden i det fri.
Derfra til Pladsen, hvor et Telt er bygget,

Med grønt og Flag og Vimpler smykket,
Med Sang og Taler der —

Fruen.

Gud staa os bi!

Du skal vel tale?

Konsulien.

Ja, og hvorfor ej?

Man har mig bedt derom, og sige nej
Jeg vilde nødigt.

Rektoren.

Det var ogsaa dumt,
Jeg véd, Du taler godt, saa klart og mandigt.

Fruen.

Jeg kan ej lide det; er det forstandigt,
At Du, en Mand som Du, for hvert et plumpt
Og næsvist Angreb giver sig til Pris?
Og saa den Middag i det fri! nej kjære,
Den gaar saa let for nær en Madmors Ære.
Og desforuden, man tilfældigvis
Idag just venter mig hos „de fortabte.“

Rektoren.

„Fortabte“? Gud, hvor sørgeligt det lyder!

Karl.

Og dog stort Ry det rundt i Egnen nyder.
Det er et Selskab, som min Moder skabte
Til Trøst og Støtte for hver doven Bengel,
Der i en Hast skal skabes om til Engel.

Fruen.

Fy Karl, hvor kan Du tale saa afskyligt!
(til Rektoren) Vort Selskab, som er stiftet ganske nyligt,
Har sat som Maal at frelse, om vi kunde,
Fortabte Børn, som ellers gik til Grunde.
Vi gjør vor Flid.

Rektoren.

Et Formaal, som er herligt,
Som vidner om et Hjærte, stort og kjærligt.

Konsulen.

Ja Meningen er god, men Formen vild.
Om en er syg, er fattig, lam og fjollet,
Det hjælper ej, men har han bare stjaalet,
Saa faar han Støvler; har han stukket Ild.
Saa faar han Vest og Buxer, Trøje,
Ja Penge til — jeg véd det ej saa nøje.

Fruen.

Hvor raat! Du maa Dig for vor Rektor skamme.

Konsulen.

Nu vel, jeg skammer mig, men med det samme
Vil vi nu strax om Kjøreturen stemme.

Fruen.

Tag mig ej ilde op, jeg bliver hjemme,
Men kjør kun De, saa morer De Dem bedre,
Jeg med vort Værk vil vores Grundlov hædre.

Konsulen (til Emilie).

Ja saa maa Du idag som vor Værtinde
I Skoven brede Dug.

Emilie.

Hvis Du tillader.

Jeg tager ikke med; jeg Stimmel hader.
Man faar sit Tøj spolert, skal staa paa Pinde
For Per og Povl, som vil komplimentere.
Vi Sangene jo faar med Posten bragt,
Og kan alt udenad, hvad der bli'r sagt,
Men Herrerne —

Konsulen.

Du skal Dig ej genere,

Saa følges vi.

Karl.

Oprigtig talt, jeg ser
Ej slige Folkefesters Nytte mer.
Er de til nogens Glæde? Ingenlunde.
Der skal kun prækes, synges. Affektert
Er hele den Komædie arrangert.
En Flok, der stirrer dumt med aabne Munde
Paa Taleren, det har jeg set saa tidt.
Tror man, at sligt til Daad skal spore os?

Konsulen (slaar i Bordet.)

Men Knægt, vi vil jo ud at more os.
Den Drengewisdom gaar min Sjæl for vidt!
Ja, vi vil ud at danse, synge, drikke.

Karl.

Ja saa beklager jeg, jeg danser ikke.

Rektoren (springer op)

Da danser jeg. (Til Emilie) Kom skjønneste blandt Sole!

Emilie.

Nu traadte Rynkerne De fra min Kjole.

Konsulen (rejser sig).

Saa Tak for Mad! Det gik opbyggeligt;
Det kan man kalde rigtig hyggeligt.
Ja, ja, saa bliv da til en anden Gang.
(til Rektoren) Der har Du Prøven alt paa Visens Klang.
Saa gaar det Dag for Dag. Vi aldrig skjændes,
Gud nej, vi er blot af forskjællig Mening,
Og trofast i en inderlig Forening
Vi sørge for, at Vrangen udad vendes
Paa alt, saa selv Fornøjelserne danner
Et Felt i Vrøvlets taabelige Banner.
Nu skilles vi. Til Middagsklokken lyder,
Sin ubeskaarne Frihed alle nyder.
Vi to alene ta'r i Skoven sammen,

Vi faar saa savne Frøknen og Madammen.
Hej Søren! Skal Du ej til Fest i Skoven?

Søren.

Jeg véd ej ret, det truer lidt foroven,
Om vi fik Regn —

Konsulen.

Ja fy da for den slemme!
Hvis Du blev vaad, ja bliv saa heller hjemme.
Og sig til Ole, Peter, Mads og Hans,
Jeg trygler ingen om at gaa til Dans.
Enhver, som i mit Brød vil fede sig,
Har ubetinget Lov at kjede sig.

(Vender sig for at gaa, men kommer tilbage.)

Undtagen Røgteren, det gamle Svin,
Giv ham den Mark til Brændevin.

(gaar.)

(Under de sidste Repliker ere de andre efterhaanden gaaede undtagen
Emilie, der sætter sig med Sytøj ved et Bord.)

Tredie Scene.

Emilie. Karoline.

Karoline

(viser sig ved en Laage i Baggrunden; siger den første Replik uden at
se — eller ses af — Emilie).

Her er mit Maal, der ligger Fjendens Land,
Og denne Laage er min Rubiko.
Nu maa jeg spejde først og se, hvordan
Det alt ser ud. Ja her er smukt, min Tro.
Der ligger Huset, nej hvor det er kjønt.
Og Haven, zirlig holdt med revne Gange,
Og Træerne! hvor alt er friskt og grønt.
— Naar bare jeg nu ikke var saa bange! —
Det er vist galt, naar man vil gaa i Slag,
At man i Grunden aller helst vil flygte;
Fy, skam Dig Karoline! hejs Dit Flag

Og kæmp for hele Kjønnets Navn og Rygte.
Kun frem! (gaar ind) se saa; ja nu er det for silde,
Nu maa der komme, hvad der —

Emilie (raaber).

Karoline!

Du her?

Karoline (for skrækket)

Aa nej — dog jo — det er jo Mille.

Emilie.

Ja vist. God Dag. Men hvilken snurrig Mine!
Du staar, som Du var bange —

Karoline.

Aa, mit Vær!

Jeg blev lidt bange, ja, — hvad vil Du her?

Emilie.

Jeg bor jo her, det er min Faders Gaard,
Velkommen er Du! (vil føre hende frem).

Karoline.

Nej, lad heller være,

Jeg tror — Farvel! — det er vist bedst, jeg gaar.

Emilie.

Nej hvil Dig lidt, Du er jo træt, Du kjære.

Karoline (sætter sig.)

Ja lidt — se saa — nu er det strax forbi.

Emilie.

Du drømte ikke om, at her jeg boede?

Karoline.

Slet ikke, nej, hvor kunde jeg formode —

Da vi paa Skolebænken sammen sade,

Da boede Du i Store Kongensgade.

(Rejser sig som en, der pludselig faar en Ide).

Men hør! — ja det er klart — Du ta'r Parti,
Og Du skal hjælpe mig — Du er min Støtte,

Jeg sér et Varsel i, at Dig jeg mødte,
 For det er Sagen just; som Du maa vide,
 Jeg kommer her med Krig.

Emilie.

Du Krig vil føre?

Jeg følger med, jeg kæmper ved din Side,
 Men sig mig dog, mod hvem?

Karoline.

Nu skal Du høre.

Men først vi slutte maa en svoren Pagt.

Emilie.

Jeg følger Dig, jeg ruster strax min Magt
 Til Lands og Vands — men sig mig, hvem er Fjenden,
 Jeg kan dog ej erklære Krig forinden.

Karoline.

Ja, staa nu fast, thi Fjenden — hør og skjælv,
 Det er Din Fader —

Emilie.

Fader?

Karoline (giver hende en Avis).

Læs nu selv,

Hvad han har vovet her paa Tryk at skrive.
 Er vi ej Mennesker? Vi to? just vi?
 Jo den Sag tror jeg, Du er enig i,
 Men han! — ja intet kan umuligt blive,
 Hvis det skal taales —

Emilie (læsende.)

Menneske — men ungt —

Karoline.

Et Menneske, netop —

Emilie.

Er det saa tungt?

Nej, hvor det ligner ham! Hans raske Sind

Et Stænk af Letsind tidt kan kaste ind
 I al hans Færd, saa let en fremmed stødes,
 Saa selsomt Spøg og Alvor hos ham mødes.
 Men hvorfor vil Du føre Krig med ham?

Karoline.

Men Pigebarn, begriber Du da ej,
 Vort hele Kjøen til største Spot og Skam
 Et Menneske han søger — er det mig?

Emilie.

Nej hvorfor Dig?

Karoline.

Mon nogen da maaske
 Af hele Kvindekjønnen?

Emilie.

Nej, han mener
 En Mand, en Yngling.

Karoline.

Kan Du da ej se,
 At det er det, som os til Kamp forener?
 Som Mennesker vi to har ingen Ret,
 Kun Mænd er Mennesker! aa, jeg maa grue,
 Og Du, ja selv Din Mo'r, hans høje Frue,
 Faar læst og paatalt paa det samme Bræt.
 Urimelig han kalder selv sin Slægt.
 Ja det er sandt maaske? Sig Nej og nægt!

Emilie.

Aa jo, lidt sandt der sagtens er paa Bunden,
 Og næsten tror jeg, jeg kan sige Grunden.
 Men, hvor Du har bevaret dit Humør!
 Saa morsomt uforandret, helt som før,
 Hvor det vil more Fader —

Karoline.

Nej, ham græmme,
 For jeg vil trodse ham, saa han skal glemme
 At stryge os —

Emilie.

Der kommer Du til kort,
 Jeg vædder paa, han sætter haardt mod haardt.
 Du kjender ikke Fa'r; han er en Mand
 Med Læsning, Kundskab og en skarp Forstand;
 Men fremfor alt han har et eget Præg
 Af Humor, gjæmt i Frakke, Hat og Skjæg,
 I Gang og Miner. Hvert et Ord bær Mærke
 Af sunde Følelser og Tanker stærke.
 Vi andre følge tungt kun med hans Flugt,
 Vi se, at Et er morsomt, vittigt, smukt,
 Men skræmmes af hans Raskhed lidt tilbage.
 Saa er det ham, der bliver vred — med Grund —
 Vi er for trevne — han er selv saa sund,
 Han strutter af en Friskhed uden Mage.
 Hvor morsomt ligner det ham, den Ide!
 Men gjerne gad jeg den forvovne se,
 Der tog ham paa hans Ord. Saa blev han bister,
 Der vilde flyve tykt med Ild og Gnister.

Karoline.

Hvad mener Du, om jeg?

Emilie.

Om Du? Aa Snak!

Karoline.

Men er jeg ej et Menneske?

Emilie.

Ja — Tak!

Karoline.

Og er jeg ikke ung?

Emilie.

Men, tror Du, vilde

Det være passende? —

Karoline.

Da var det ilde,

Ifald en saadan Handling, skjær og ren,

Forvoldte noget Navn og Rygte Mén.
 Et Menneske, men ungt, er det, han skriver,
 Med Bladet i min Haand jeg træder frem,
 Og vil han ikke ha' mig, gaar jeg hjem.
 Blot at jeg møder jo et Vidne bliver
 Om Kvindernes Protest. Men lad os gaa
 En Tour i Haven. Vi vil Skandser bygge,
 Imens vi gjøre vore Fjender trygge.
 Hør, kjender Du en Lyst til djærvt at slaa,
 En Trang til Kamp —

Emilie.

Du er en Vildkat, kjære.

Karoline.

Jeg er et Menneske, det vil jeg være.

Emilie.

Det Navn Du kan saa trygt som nogen bære,
 Og blandt de allersødeste og bedste,
 Var jeg en Mand, jeg vilde strax Dig fæste.

(De gaa. Karoline har under Samtalen løst sin Straahat og ladet den ligge paa Bordet).

Fjerde Scene.

Rektoren. Konsulen. (fra Haven i ivrig Samtale)

Konsulen.

Hvad er en Videnskab, jeg véd det ikke.
 En Dør, man som en Ko kan glo paa?
 En Sten, man løfter paa, men lader ligge?
 Nej, noget, jeg kan ta' og tro paa,
 Hvor faar jeg det?

Rektoren.

Om end Filologi
 Du agter ringe, og jeg godt erkjender,
 Den selv hos sine allerbedste Venner
 Faar tidt en Bismag af Pedanteri,

Du har Historie, Arkæologi,
Hvori Du lærde Studier kan gjøre.

Konsulen.

Arkæologi! Nej vil man bare høre!
Jeg Pælebygger? Kjøkkenmøddingskriver!
Det tror jeg næppe nogen Tid jeg bliver.
Det er alt nok til mig fra den at fjærne,
At den er bleven saa fordømt moderne.

Rektoren.

Men saa Historie!

Konsulen.

Den kan jeg ikke læse,
Jeg tror ej paa Historie min Ven.
Man skriver Løgn jo lige for min Næse,
Vil Du forlange, jeg skal tro paa den?
Jo nærmere ved Stedet og ved Tiden,
Des længre fra den absolute Viden —

Rektoren.

Den absolute —

Konsulen.

Man kan ikke dele,
Der er ej anden Sandhed end den hele.
Man alt maa gaa igjennem, alt,
Hvad Per har skrevet op og Povl fortalt,
Og Resultatet bli'r dog altid galt.
De Videnskaber, nu i Kurs skal være,
Maa kræve Aand, men være populære.
Med det for Øje har jeg valgt i Smug
En Videnskab til mit private Brug.

Rektoren.

Du mener Statistiken, Tal ej lyve.

Konsulen.

Saa stærkt som Hest kan rende, Fugl kan flyve.
Man galt opgi'r os, hvad vi skal benytte,

Mod Regnefejl kan ingen mig beskytte.
Den Videnskab, som ej la'r én i Stikken —

Rektoren.

Naa, hvad er det for én?

Konsulen.

Fysiognomiken.

Rektoren.

Fysiognomik! den løseste af alle!

Konsulen.

Den sikreste Du skal den heller kalde,
Hvor man kun paa sit eget Øje stoler.

Rektoren.

Du tror, at Gang og Miner, Buxer, Kjoler
Er sikre Tegn?

Konsulen.

Jeg saare lidet agter

Paa Gang og Miner, Klæder eller Fagter;

Nej, lad mig bare faa Personen fat

Og gjort et grundigt Studium af hans — Hat.

Rektoren.

Hans Hat!

Konsulen.

Ja Hatten, tro mig paa mit Ord,
Den viser klart, hvad indenfor den bor.

Hvordan man gaar og staar og drikker, spiser,

Er jo Omgivelsers tillærte Værk,

Og Frakke, Buxer om Din Skræder viser,

Hvorvidt han i sin Kunst er stærk.

Langt mere uberørt af Modens Magt

Er Hatten og det Greb, der faar den bragt

Paa Ho'det op; ja neppe nok det fejler,

Endogsaa Hattens Form afspejler

Et Billed af den Mand, som gaar med den.

Du lér, men tænk Dig om engang, min Ven;
 Enhver, der blot har Gnist af en Person,
 Gaar med en Hat af egen Skabelon.
 Han ej just vil, nej en Naturlov tvinger
 Ham med en stærk og ubønhørlig Finger;
 Og Hatten, splinterny, moderne bygget,
 Sig former efterhaanden jævnt til Panden,
 Og faar af den sit eget Stempel trykket,
 Der saa igjen paa ny betegner Manden.
 Se Romerne, min Far, de kjendte Skatten,
 Den frie Mands Symbol var — Hatten.

Rektoren (giver Konsulen sin Hat.)

Se her en Gang, hvad mener Du om denne?

Konsulen.

Den Degnehat hver Skoledreng kan kjende.
 Nej sæt mig paa en rigtig grundig Prøve,
 Saa skal Du se, hvor jeg kan Kunsten øve.
 Jeg selv, min Ven, jeg stræber paa min Ære
 At faa en Hat, som andre Folk den bære,
 Men altid faar den, mig til Sorg og Kvide,
 Et vist Forpagtersnit, jeg ej kan lide.

Rektoren (ser Karolines Hat paa Bordet.)

Her ligger jo en Hat — hør, nu det gjælder.

Konsulen.

Lad se en Gang, jeg kjender den ej heller.

Rektoren.

Saa meget bedre.

Søren (bringer et Brev.)

Konsulen (læsør.)

„Jeg er ung og tror,
 „Lidt af et Menneske i mig der bor.
 „Hr. Konsulen jeg nylig søgte — beder,
 „En Sammenkomst De venligt mig tilsteder.“
 Hvor fik Du det?

Søren.

Ved Fruens Bøgetrær.

Konsulen.

Saa bring Besked, at jeg kan træffes her.

Søren gaar.

Guds Død, der har vi Manden fat!

Det unge Menneske.

Rektoren.

Og der hans Hat!

Nu vis Din Videnskab, hvor vidt den fører.

Konsulen (undersøger Hatten).

En meget ung Person den Hat tilhører.

Rektoren.

Det kunde selv jeg sagt, men mer Du loved.

Konsulen.

En ganske ung, og fast et Barn, jeg tror.

Rektoren.

Maaske en gammel med et lille Hoved.

Konsulen.

Der er lidt Lapseri ved denne Snor.

Rektoren.

Højest tarvelig, beskeden jeg den finder.

Konsulen.

Men i dens Simpelhed er lidt studeret;
Skjønt ikke ny af Renlighed den skinner.

Rektoren.

Den er vist vasket.

Konsulen.

Den er fast poleret.

Lidt lapset denne Fjer.

Rektoren.

Jeg ikke bytter

Min Dumhed mod Din Kløgt, om ej Du ser,

Den Fjer er jo et Tegn for Kredsens Skytter,
Men intet Mærke paa hans Karakter.

Konsulen.

Maaske. For den Formodning taler mer;
Han hilser uden at ta' Hatten af;
Det ses paa Skyggen; man maa altid ha'
Sit Plageri med Fingermærkerne,
Og Skyggen vilde være mere bøjet.
Paa Lapseriet tyder Udenværkerne
Og inden i —

Rektoren.

Ja se en Gang paa Tøjet,
Som den er foret med, hvor hvidt, hvor skjært,
Skjönt ogsaa simpelt.

Konsulen.

Det er dog nok værdt
At mærke sig den Pillenhed; jeg drister
Mig til den Paastand, at en Laps —

Rektoren.

Du frister
Mig stærkt til Modstand, og jeg paastaar nej,
Beskeden, fast undselig, mener jeg.

Konsulen.

Godt! skal vi vædde?

Rektoren.

Ja, lad gaa, det gjælder?

Konsulen.

En Flaske ædel Vin. før Dagen helder,
I Skoven, under Teltene ved Festen.

Rektoren:

Lad gaa, jeg overlader Dig nu Resten.
Den unge Mand Du kan nu selv forhøre.

(gaar)

Konsulen (raaber efter ham).

Husk, Middag Klokken to, saa strax vi kjøre.

En prægtig Fyr! han kan en Spøg forstaa.
 Hvis nu med Karl jeg havde spøget saa,
 Han havde trot, at jeg var fra Forstanden,
 Fordi han selv er klog som bare Fanden.
 Nej, Ungdom! Vil man rigtig Ungdom samle,
 Saa maa man gjøre Gilde for de gamle!

Femte Scene.

Konsulen. Karoline.

(Konsulen sidder med Karolines Hat i Haanden.)

Karoline.

Undskyld Hr. Konsul — hvis jeg turde være
 Saa fri —

Konsulen (rejser sig),

Tilgiv — jeg næppe har den Ære —

Karoline.

Jeg voved dog at sende en Billet.

Konsulen.

Billet til mig? Jeg har ej nogen faaet.

Karoline.

Jeg har dog Deres Tjener saa forstaaet,
 At her jeg kunde — var det ikke ret?

Konsulen.

Naa, det var Dem? (afs.) Forstyrret lidt i Hodet —

Karoline.

Mit Navn er Frøken From.

Konsulen.

Saa? jeg formoded

En Herre.

Karoline.

Menneske, jeg tror der stod.

Konsulen.

Ja rigtig, Menneske —

Karoline.

Og jeg har Grunde
At tænke, at maaske, i Fald De kunde
Mig skjænke et Minut —

Konsulen (byder hende en Stol).

Ja vær saa god.

Karoline.

Jeg takker. (Opdager sin Hat i Konsulens Haand).

Aa, min Hat, hvis De tillader.

Konsulen.

Hvis Hat? — aa vær saa god! (afs.) Dn milde Fader!
Hvor lapset! (sætter sig).

Karoline.

De i Bladene har søgt —

Konsulen.

En Mand, jeg tænkte.

Karoline

Men De tror for Resten,
At Kvinder og er Mennesker — dog næsten.

Konsulen.

Bevares! Men jeg næred ingen Frygt,
At let man fatted uden særlig Kløgt —

Karoline.

Det er en Kunst, der ej saa ofte naas,
At skrive, saa det kan ej misforstaas;
De har vist sjældent i Aviser skrevet.

Konsulen.

Ja det er sandt.

Karoline.

Min Lod det tidt er blevet.

Jeg derfor har den Kunst med Omhu plejet
At læse hvad saa tidt, halvt overvejet,
Er skrevet i en Stil, der røber let,
Hvad ingen aned —

Konsulen.

De maaske har Ret,

Dog véd jeg vist, min Stil var kort og klar,
Saa fyndig, at —

Karoline.

Ja det er netop Sagen,

At denne Fyndighed har bragt for Dagen
For meget —

Konsulen (afs.)

Men hvad mener hun, den Nar?

(højt) Jeg gad dog vidst —

Karoline.

Ja, dersom De er villig

At høre, hvordan —

Konsulen.

Jeg er ej ubillig,

Og dersom De har Ret, skal jeg erkjende
Min Fejl.

Karoline.

Min Tydning den er altsaa denne:

Først ser jeg da, De er lidt fordomsfuld.

Konsulen.

Jeg fordomsfuld?

Karoline.

De Kvinden ej fuldgyldig

Som Menneske har taget.

Konsulen (ier.)

Jeg er skyldig,

Og bøjer mig for Deres Tales Guld.

Karoline.

Og saa har De en Hanske kastet
Til os, uridderlig de unge lastet —

Konsulen.

Uridderlig!

Karoline.

Ja lidt; I Tonen, Stilen,
Var noget haardt, en Pil, der skulde ramme.
De skjød iblinde, skjønt De med det samme
Uskyldige jo traf.

Konsulen (efter en lille Pause).

Nu, det om Pilen;
Det skulde være saa, for det er sandt,
Jeg ønskede at træffe — og har truffet —

Karoline.

Dem selv.

Konsulen.

Mig selv?

Karoline.

De har Dem skuffet,
Thi, naar urimelig Dem selv De fandt —

Konsulen (utaalmodig).

Min Frøken! (rejser sig).

Karoline (rejser sig).

Tilgiv!

Konsulen.

Jeg tilgiver alt.
(De sætte sig igjen).

Karoline.

Urimelig De har Familien kaldt,
Dem selv da med.

Konsulen.

Nu vel! Det faar passere,
Men nu er De vel færdig?

Karoline.

Nej lidt mere

Endnu jeg læste —

Konsulen.

Vær saa god, bliv ved.

Karoline.

Jeg læste, at i Huset her et Sted
En Fjende holdes skjult, der skal paa Døren,
En Fjende, som ej De og mindre Søren
Kan jage bort.

Konsulen (opmærksom).

Den Fjende, som De aner?

Karoline.

En Kvinde allerbedst i Jordan maner.

Konsulen.

Hvor tror De, den er skjult? Sig De kun frem.

Karoline.

Jeg har ej Tvivl, den skjuler sig — hos Dem.

Konsulen.

Hos mig?

Karoline.

Ja uden Tvivl, og hvis De vil —

Konsulen.

Ja gjerne.

Karoline.

Formen, De har brugt, fortæller,
Det Savn, De føler, al vor Ungdom gjælder;
De knap erkjender, den er mere til,
Thi, hvis den fandtes end paa Torv og Gade,
De vilde neppe søge den i Blade.
Ej sandt?

Konsulen.

Jo ganske vist.

Karoline.

Tillad at sætte,
At Fejlen er hos Dem. De er saa aaben —

Konsulen.

Jeg be'r.

Karoline.

Jeg vil just bruge det som Vaaben
Imod Dem. Deres Ret og Fortrin er det,
At man kan se Dem helt igjennem Hjærtet.
For Dem det passer, De er jo en Mand,
Der véd og vejer, hvad De tør og kan.

Konsulen.

Hvis det et Fortrin er hos mig, jeg tror,
De unge burde gaa i samme Spor.
Jeg synes, Ungdoms væsentligste Mærke
Er varme Følelser og Drifter stærke,
Der gir sig Luft med Stolthed, ja med Trods
Mod al Slags Slendrian, mod Vane, Mode.

Karoline.

Men, hvis De virkelig saa det hos os,
Hos Ynglinger og Piger; hvis det gode,
Det bedste i os vi var altid rede
For alles Øjne aabent ud at brede,
Mon ej De fandt, det var et uskjønt Væsen,
Og ubeskedent?

Konsulen.

Ej jeg rynker Næsen
Ad sand Beskedenhed; den godt kan findes,
Hvor der er Liv og Varme —

Karoline (lidt drillende).

Som hos Dem?

Konsulen (lidt stødt).

Min Frøken, De gjør Sagen alt for nem.
Jeg har ej stillet mig, saa vidt jeg mindes,
Saaledes frem som Mønsterværk.

Karoline.

Maaske.

Jeg tør ej mærke Dem med noget Stempel.
 Men bruger nu mig selv som et Exempel.
 Ej sandt, De meget let vil kunne se,
 Hvor lidt jeg venter mig af dette Møde,
 Hvor jeg har været maaske lidt for aaben,
 Har Dem bekjæmpet, skjønt med stumpe Vaaben,
 Har talt saa frit med Fare for at støde.
 Paa ukjendt Vej jeg vovet har min Fod,
 Hvor selv jeg ængstes ved at vide mig,
 Har brudt med Slendrian, sagt Dem imod, —
 Og nu kan De vist ikke lide mig,

Konsulen.

Min Frøken, jo, jeg priser Deres Mod,
 Det er saa sjældent —

Karoline.

De er altfor god,
 Men højlig fejler De, ifald De tror,
 Jeg ikke frygter hvert af Deres Ord,
 Hvoraf jeg kunde tro — ved Tonen blot —
 At jeg en Gjenstand var for Deres Spot.
 Ej blot for Spøg jeg Bladet tog fra Munden,
 Lidt Alvor gjæmmes der endnu paa Bunden.
 Men ikke sandt? Halvt Alvor, halvt en Spøg
 Var og fra Deres Side det Forsøg.
 Om ej for Deres Skyld, saa for min egen,
 Det er nu Alvor — jeg den Plads attraar;
 Om andre gaar Dem lidt for stærkt af Vejen,
 Saa gjør jeg Modstand, hvor jeg det formaar.
 Og — jeg er fattig — søger derfor Pladsen,
 Det var dog muligt, at jeg kunde passe'n.

Konsulen (efter nogen Betænkning).

Jeg véd ej rigtig, hvordan jeg skal svare.
 Dog godt! lad se! Jeg sætter Dem paa Prøve.
 Hvis De har Mod?

Karoline.

Jeg tør jo ej berøve
 Mig selv hvert Haab, og derfor selv med Fare
 For Skuffelse maa jeg det Vilkaar tage,
 Som De vil sætte; jeg tør ikke vrage.

Konsulen.

Idag er Grundlovsfest i denne Skov;
 Vi skulde med, men Stemningen var flov.
 Der kom lidt Vrøvl, saa Turen blev spoleret.
 Den Sag skal De nu strax faa arrangeret.
 De er paa mit Parti, hvor let forklarligt!
 Derfor mit Vilkaar ikke er saa farligt.
 Kan De i Hast den Stemning helt forvandle,
 — Jeg gi'r Dem Formiddagen til at handle —
 Saa Huset bli'r skabt om, alt Vrøvl forsvinder.
 Saa de faar Lyst til Festen, Mænd og Kvinder,
 Saa alle vil afsted — kan ej la' være,
 Ja saa er Pladsen Deres.

(Rejser sig pludselig).

Har den Ære.

(gaar hurtigt).

Sjette Scene.

Karoline (alene).

(Rejser sig som for at følge efter ham. Lader igjen Hatten ligge
 paa Bordet).

Nej hør! Hvor kan? Nu sidder jeg da net
 Til Halsen i det Garn, jeg selv har spundet.
 I Grunden skete der mig kun min Ret.
 Hvor tør jeg klage? Et har jeg dog vundet,
 Min Ret som Menneske han har erkjendt.
 Men sæt — jeg løb min Vej strax fra det hele.
 Dermed maaske jeg allerbedst var tjent,
 Min Skam behøved ingen jo at dele.
 Det er min egen Skyld, jeg staar som Nar —
 — I Grunden var han virkelig saa rar.

Det var alt store Ting, han gad mig høre ---
 Og ærlig talt, hvad skulde han saa gjøre?
 Han gi'r mig Afslag, det er soleklart,
 Har sat et Vilkaar, jeg kan ej opfylde.
 Han kunde meget godt uhøfligt svart,
 Men vilde dog sit Afslag lidt forgylde.
 Et Afslag er det — sæt, jeg vilde prøve,
 Hvad skal jeg gjøre, hvordan tage fat?
 Her er jo ingen — hvor kan jeg da øve
 Mit Vid?

(Rektoren og Søren komme fra Haven, Karoline trækker sig tilbage og lytter i Skjul.)

Syvende Scene.

Rektoren. Søren. Karoline.

Rektoren.

Se Søren, kjender Du den Hat?

Søren.

Den Hat?

Rektoren.

Ja, sig mig, kjender Du den ikke?

Jeg har alt set den før paa Bordet ligge
 Og har tilfældig mig i Ho'det sat
 At faa at vide, hvis —

Søren (undersøger Hatten.)

En simpel Hat,

Og knap jeg tror, at her i Huset findes
 Dens Ejersmand.

Rektoren.

Du bragte før et Brev,
 Og Hatten er vist hans, som Brevet skrev.

Søren (dum).

Hvis det er hans, saa maa det være hendes,
 Det var et Fruentimmer.

Rektoren.

Hvilken Snak!

Men svar mig rigtigt, saa skal Du ha' Tak.
Jeg mener den Billet, som her Du bragte,
En Herre gav Dig den, Du sikkert sagde,
Din Husbond læste den —

Søren.

Ja selv jeg saa,

Hun tog et Blad af —

Rektoren.

Er Du vis derpaa?

Det var et Fruentimmer?

Søren.

Nej saa lige

Jeg tør ej bande just.

Rektoren.

Det er umuligt!

Søren.

Umuligt? Nej vel knap, men sandt at sige,
Saa nøje saa jeg ikke.

Rektoren.

Det er gruligt!

At snige sig herind forklædt som Kvinde.
Forklar mig tydeligt, hvor traf Du hende?

Søren.

Hun gik i Haven med vor Frøken Mille,
Hun hende holdt om Livet.

Rektoren.

Holdt om Livet!

Der stikker noget under, det er givet.
Men lille Søren, ti nu ganske stille,
Jeg selv vil undersøge nøjere.

Søren.

Ja hvis Rektoren mener, det gaar an;
Jeg tror nu ogsaa, hun var højere,
Det kunde gjerne hænd's, det var en Mand.

Rektoren.

Gaa nu og tal til ingen Moders Sjæl
Om hvad Du her har sagt, forstaar Du?

Søren.

Vel.

(gaar.)

(Fruen kommer fra Haven.)

Ottende Scene.

Rektoren. Fruen.

Rektoren.

En Mand, forklædt som Kvinde, Gud bevares!
Naa, der er Fruen, saa maa hun advares.
Min Frue, vil De se paa denne Hat?

Fruen.

En Damehat, om jeg vil se den? Ja.

Rektoren.

Hvor tror De vel, at den er kommen fra?

Fruen.

Hvor den er kommen fra? Jeg maa formode,
En Dame har vel bragt den paa sit Ho'de.

Rektoren.

Nej; sandt at sige, saa er Sagen værre,
Den kommen er paa Ho'det af en Herre.

Fruen.

En Herre?

Rektoren.

Ja, en Mand, forklædt som Kvinde.
I dette Øjeblik De vil ham finde
Med deres Datter vandre Arm i Arm.

Fruen.

Bevares dog! De gjør mig ganske ør,
Har man vel nogen Tid hørt Mage før.
Men er der ogsaa Grund til slig Allarm?

Rektoren.

De kjender sagtens Deres Mands Forsøg,
Jeg mener dette Indfald med Avisen?

Fruen.

Blandt hans forfløjne Indfald bær' det Prisen,
Og mig det forekom en mislig Spøg.

Rektoren.

Hør nu, her havde vi os nylig sat,
Og var just kommen i en lærd Debat
Om Aandens travle Virksomhed og Færden —
Vi var ved Hattene — i den antike Verden.
Saadan vi netop sad, da kom et Brev,
En Mand, som vented udenfor, han skrev,
Han søgte om den Plads, der var at faa.
Jeg gik for ej at falde til Besvær.
Og derfor ikke selv jeg Fyren saa,
Men Søren har ham set — i Dameklæ'r.
Og Søren har mig og i Kundskab sat
Om den Omstændighed, at denne Hat,
Som er en Damehat — hvad strax man ser,
Af samme Herre her er efterladt;
Og, hvad der maa forundre os end mer,
Han selv har Herren set sig ej genere
For Arm i Arm med Mille at spadsere.

Fruen.

Gud staa os bi! Men hvad betyder dette?

Rektoren.

Saa De ej Konsulen?

Fruen.

Jo vist, han gik
Forbi mig med et fiffigt Sideblik,
Men hvad han mente, er ej let at gjætte.

Rektoren.

Han er saa ubesindig — Frøknens Rygte —

Fruen.

Jeg stoler mer paa hende end paa ham;
Hun vil Familien aldrig gjøre Skam;
Men om maaske en Tyv?

Rektoren.

De skal ej frygte
For Tyveri. Nej Tyvene desværre
De melde sig ej først hos Husets Herre.
Det er en Frier til Emilie, jeg vædder.

Fruen.

En Frier kommer jo dog ej i Dameklæder.

Rektoren.

Vi Konsulen maa søge lige strax.

Fruen.

Det er en Tyv og af en farlig Slags.
Vi strax maa fange ham og saa — Gud give!
Et Frelsens Redskab jeg for ham kan blive
Ved Hjælp af „de fortabte.“

Rektoren.

Tror De ej,
Jeg skulde gaa til Politiet?

Fruen.

Nej!

Vi agte paa hans Færd og Væsen nøje,
Vi gjør ham tryg, saa blir han uforsigtig.

Rektoren.

Men Deres Sølvskab maa De lukke.

Fruen.

Rigtig!

Og paa hver Finger maa vi ha' et Øje.
Men først maa vi dog se at finde ham.

Rektoren (afs.)

Nej allerførst la' Søren binde ham.

Fruen.

Nu rask afsted! De søger op min Mand,
Og jeg Emilie.

Rektoren.

Velan!

(Rektoren gaar ind gennem Huset, Fruen ad Haven.)

Niende Scene.

Karoline. Lidt efter Karl og Søren.

Karoline (kommer frem.)

Se saa! Nu er min Stilling tydelig,
Den ene ta'r mig for en Nar — aa ja!
Den anden for en Tyv — jo nydelig!
Den tredie for en Fri'r — Tak skal De ha'!
Og Fruen gaar i Haven for at finde mig,
Og Søren er paa Vejen for at binde mig.
Men er de allesammen splittergale?
Skal jeg ta' Flugt — til Alles Spot og Glæde?
Skal jeg staa frem for Folket med en Tale?
— jeg tror, at jeg er nærmest ved at græde —
Og var Emilie endda tilstede —

(Ser sig om.)

I Haven kjender jeg ej Vej, ej Sti.
Men jeg maa søge — Lykke staa mig bi!

For ellers kommer jeg dog galt afsted.

Gud! der er Søren, han har Rebét med!

(Under denne Replik har hun taget Hatten, som hun fra nu af har paa.)

(Søren og Karl kommer. Karoline løber tilbage bag Busken, men Søren har set hende, standser i Baggrunden af Theatret.)

Søren.

Der staar sgu Fyren bagved Busken gjæmt,
Hvis Herren vil, saa skal jeg ganske nemt
Ved Vingebenet ta' —

Karl.

Men hvoraf tror

Du paa Forklædning?

Søren.

For Rektoren svor,

Det var et Mandfolk,

Karl.

Gaa Du nu Din Vej,

Jeg vil dog helst alene med ham tale.

Søren.

Det skulde Herren saa min Sandten ej,
Man kan ej vide just, hvad saadan Ka'le
Kan finde paa. Se her, jeg har et Reb,
Jeg kunde binde ham, ifald det kneb.

Karl.

Nej gaa, dog ikke alt for langt af Vej'n,
Saa Du kan komme, hvis jeg gi'r et Tegn.

Søren.

Vil Herren dog ej ta' mod denne Stok?

Karl.

Ja giv mig den og gaa Din Vej.

Søren.

Ja nok.

(gaar)

Tiende Scene.

Karoline. Karl. Senere Emilie.

Karl (nærmer sig Buskene).

Aa, vær saa god, kom frem, den Legen Skjul
Er spildt Ulejlighed. Jeg vilde tale
Et Ord med Dem.

Karoline

(træder frem. Karl viger tilbage og hilser ærbødigt.)

De har kun at befale.

Jeg staar her for Dem som en fremmed Fugl,
Som De kan gribe, lade Magten føle;
Det vilde Mod De let vil kunne kjøle —

Karl.

Min Frøken! Tilgiv, en forvirret Snak
Har led't mig vild. Hvis jeg har voldt Dem Frygt,
Hvorned kan jeg da tjene?

Karoline.

Tusind Tak!

Men hvorfor frygte? Kan der ikke trygt
Paa Gjæstfrihed paa Landet altid bygges?
Kun De er væbnet, som det gjaldt et Liv,
Men jeg har ej Revolver — Stok — og Kniv,
Hvis nogen her blev bange, da mig tykkes —

Karl (kaster Stokken.)

Den dumme Kjæp!

Karoline (drillende.)

Og Søren hist med Rebet!

Jeg haaber, han er nær; for det var slemt,
Om han kneb ud og havde Tegnet glemt.

Karl.

De spotter Frøken, De har vist begrebet,
Jeg vild var ført. Vi kan hverandre dog
Forstaa —

Karoline.

Hvis De vil se en Vandrebog,
Beklager jeg, den er mig ubekjendt.
Men hvis en Skudsmaalsbog kan dem fornøje.

(roder i Lommen.)

Karl.

De spøger.

Karoline.

Nej. For jeg har rigtigt tjent,
Mig fægtet frem blandt lave og blandt høje.

Karl.

Tillader De, jeg paa min Søster kalder?

Karoline (med Bogen.)

Her ser De skrevet op mit Navn, min Alder,
Al Ting i Orden og saa klart som Solen,
Hvor jeg er døbt og skreven ud af Skolen.
Jeg søger Tjeneste nu her paa Gaarden,
Og haaber nu ved Deres Hjælp, jeg faar den.

Karl,

Jeg vilde gjerne Dem i Spøgen følge,
Men Traaden brister, hver Gang jeg vil gribe'n.

(Emilie kommer.)

Karoline.

Men nu vil Mille hjælpe os af Kniben;
For jeg kan heller ikke godt fordølge,
Om De har gjort en -- undskyld — flov Figur.
Min Stilling maa vist synes Dem at være
Ej mindre af en delikat Natur.

(til Emilie) Der kommer Du, som Du var kaldet, kjære,
Jeg var i Fangenskab, fik næsten Prygl,
Men slap —

Emilie.

Vel for Dit smukke Ansigts Skyld?
Men hvad er sket? Hvad er her dog paa Færde?

Med Forsæt blev jeg lidt i Haven, mens
 Min Fader stedte Dig til Audiens.
 Hvor gik det? Se, Du alt min Broder kjender?

Karoline (med forstilt Overraskelse.)
 Nej, virkelig, Din Broder?

Karl.
 Nu, jeg be'r,
 De ej bebrejder mig den Dumhed mer.

Emilie.
 Kom sæt Jer; I skal snart Bekjendskab gjøre,
 Bild Jer nu ind, at I var gamle Venner,
 Og saa fortæl, hvordan det gik. Lad høre!

Karoline.
 Men knap jeg tror, Din Broder kjender Kilden
 Til denne Strid.

Emilie (til Karl.)
 Du har vel set idag
 Et Avertissement?

Karl.
 Med megen Smag
 Min Fader som sædvanlig gaar i Ilden.
 Han søger om et Menneske.

Karoline.
 Ej sandt?
 Og derfor kommer jeg som Supplikant.

Karl.
 Hvorledes? De?
 Karoline.

Ja jeg. Er det saa sært?
 Den Sætning er dog meget let, jeg finder,
 At Mennesker bestaar af Mænd og Kvinder.
 Det maa alligevel vist være svært,
 For altid holder man os for saa sølle.

Karl.

Men har De virkelig alt talt derom
Med Fader?

Karoline.

Derfor jeg jo netop kom.

Karl.

Naa, det har været Vand paa Faders Mølle!

Emilie.

Fortæl os nu, hvordan han tog imod Dig,
Om han var venlig, om han ret forstod Dig.
Hvordan begyndte Du? Var Du ej bange?

Karoline.

Aa jo, jeg rystede fra Top til Taa
Og ønskede mig derfra vel tyve Gange.
Et Øjeblik jeg næsten gik istaa,
Dog gik det hele bedre end jeg troede,
Han var saa venlig —

Karl.

Først. Jeg kan det hele.

Karoline.

Vil De maaske det øvrige meddele.

Karl.

Aa ja. Jeg kan saa noget nær formode,
Hvordan det gik. Lidt overrasket blev han.
Det mærkede De ikke — De maa vide,
At blive overrasket kan han ikke lide.
Det ærgred ham, og derfor overdrev han
I Førstningen sin Høflighed en Kjende,
Gik De istaa, han hjalp Dem selv paa Gled.

Karoline.

Nej det er galt, men bliv de bare ved.

Karl.

Omsider Deres Tale er til Ende;
De har ham fanget, han er Fyr og Flamme,

Er nær ved at slaa til strax med det samme.
 „Der har vi Ungdom, saa det kan forslaa,
 „Det havde neppe selv jeg fundet paa.“
 Saa tænker han, hans Interesse voxer,
 Han kjører frem med sine Paradoxer;
 Da træffer det, De siger ham imod.
 Det er lidt mindre godt — imidlertid, —
 For én Gangs Skyld, naar det er sket med Vid,
 Han la'r det gaa, men viger ej en Fod.
 De bliver ivrig ved hans egen Varme,
 Modsiger ham igjen; det falder svært,
 Og da De tredie Gang har ikke lært,
 Han skal ha' Ret, saa blusser op hans Harme.
 Og knap De rigtig aned Uraad, førend
 De fik en Overhaling til Farvel,
 Og Fader skyndte sig derind ad Døren,
 Og slog den i med et forsvarligt Smæld.

Karoline.

Nej det er galt, reent galt; men Gud bevares!
 Hvor kan De saadan tage Fejl af ham?
 Og han behøver ikke at forsvares,
 Nej tvertimod, det var den største Skam,
 Ifald jeg klaged; han var netop venlig,
 Og hørte saa opmærksomt, som han kunde.
 Han sagde mig imod, ja vist, med Grunde;
 Vi disputerte, og jeg tror, at end'lig
 Jeg var hørt ganske op at være bange;
 Jeg sagde ham imod vist Snese Gange.

Emilie.

Men neppe mange Fodsbred Jord Du vandt.

Karl.

De blev da afvist ganske tørt og koldt?

Karoline.

Nej ikke tørt og koldt. Men det er sandt,
Et Afslag hented jeg, men det var holdt
I høflig Form —

Karl.

Det tænkte jeg da nok.

Karoline.

Hvad tænkte De? Tænk De paa Deres — Stok!
Men det er underligt, hvordan De taler.
Ved Gud, man skulde tro, at det var Dem,
Der kom som fremmed til et fremmed Hjem
Og saa sig skuffet.

Karl (stødt.)

Ja, som De befaler;
Jeg skal udtrykke mig med mere Smag.

Karoline.

Om Smag er ikke Tale, ej en Smule,
Men jeg forundres, jeg har aldrig hørt,
At man paa saadan Vis har Tale ført
Om dem, man skylder mest; — jeg kan ej skjule,
Det støder mig —

Emilie.

Han mener det ej slet.
Det er en Vane, han ej let forlader.

Karoline.

Men kan man ha' den Vane, slet og ret,
At tale uærbødigt om sin Fader?

Karl.

Jeg tror, De misforstaar —

Karoline (sikker.)

Det gjør jeg ikke,
Nu just forstaar jeg, hvad jeg aned alt,
Et Sted her maatte være noget galt;

Nu véd jeg, hvor den største Skyld maa ligge,
Thi deres Fader er en Gentleman.

Karl.

Ja, det er sandt i Hovedsagen, men —

Emilie.

Ti stille Karl. (Til Karoline.) Nej, hvor Du er den gamle!
Med dit Talent at frede og at samle.
Det er det samme, vi i Skolen kjendte.
Der ingen var, der spøgede som Du,
Men gik det over Stregen, strax Du skjændte,
Og Du fik Ret, det samme gjør Du nu.
Men nu til Sagen! Hvad var Faders Svar?

Karoline.

Et Afslag ligt, skjønt intet Nej det var.
Han svared: Her er Fest for Grundlovsdagen,
Vi skulde med, der kom lidt Vrøvl i Sagen,
Saa den Fornøjelse blev os spolert.
Den Ting maa De nu strax faa arrangert.
Kan De det skabe om, saa Vrøvlet svinder,
Saa alle vil til Festen, Mænd og Kvinder.
Saa der bli'r Liv og Lyst hos store, smaa,
Saa har De sejret og skal Pladsen faa.
Saa gik han, (til Karl.) hilste høfligt til Farvel,
Men slog ej Døren i med noget Smæld.

Emilie.

Men saa er Sagen klappet jo og klar,
Vi ta'r i Skoven; gjerne, hvorfor ikke?
Og Karl, jeg læser det i Dine Blikke,
Du følger ogsaa, er det ej Dit Svar?

Karoline.

Men tror Du virkelig?

Emilie.

Ja vist, som sagt,
Vi har desuden jo en svoren Pagt.

Karl.

Ja undskyld, Frøken, visselig jeg følger
Saa langt, min Søster og De selv mig kalder,
Men klar er Sagen ej. Endnu der dølger
Sig noget bagved Deres raske Skridt.

Karoline.

Jeg fatter ikke, hvad det er?

Karl.

Det falder

Mig ikke let at tale ganske frit.
Men sig mig ét, hvordan faldt De derpaa?
De ved dog, Verden er nu en Gang saa,
Gaar man fra Landevejen, før man tror'et,
Saa følger al Slags Sladder os i Sporet.
Fra Faders Side er det hele Spøg;
Det er et Indfald, han har sat i Scene.
Vi kan os meget let mod ham forene,
Og i det mindste gjøre et Forsøg.
Rektoren er jo alt paa samme Side,
Og Moder kan vi let faa draget med,
Men Fader, tro De mig, vil blive vred;
At overvindes kan han ikke lide.
Han vil betragte Dem, vist ej med Rette,
Ja tilgiv mig mit Ord, som en — Kokette.

Karoline (rejser sig hæftigt.)

Det kan De ikke mene.

Emilie.

Karl, hvor haard!

Karl.

Det er ej min Dom. Saa vil Fader dømme;
I Spøg han gaar saa langt, som De formaar,
Men tages paa sit Ord —

Karoline (i stærk Bevægelse.)

Saa maa jeg rømme.

Stor Nar jeg var, nu sker der mig min Ret.

Emilie.

Nej bliv, lad os dog overveje, prøve.

Karoline.

O nej, jeg er jo lapset og koket,
 Hvor tør jeg længer i Din Nærhed tøve;
 Jeg var et Barn, at jeg blot et Sekund
 Indbildte mig, at ikke al Slags ondt,
 Bedrageri og Snedighed man søgte
 Naar Kvinder svarede, som Mænd de spøjte.
 Det var ukvindelig og lapset gjort.

Emilie.

Du bli'r saa hæftig.

Karoline.

Nytter det da stort,

At være rolig nu?

Karl.

De maa tilgive,

Det var i Sandhed meget lidt min Agt
 At saare Dem.

Karoline.

De har slet intet sagt,
 Som ikke til mit eget Gavn skal blive.

(giver ham Haanden.)

Jeg skylder Dem min Tak, fordi De talte
 Et aabent Ord. Kun tydeligt det malte,
 Hvad for mig selv jeg stundom dulgte,
 Naar Lunets Indfald alt for raskt jeg fulgte.

(vender sig med en hurtig Bevægelse til Emilie.)

Sig mig, Emilie, er jeg koket?

Emilie (langsomt, overvejende.)

I Sandhed nej, hvis jeg forstaar det ret;
 Hvis man med dette Ord betegner Kvinden,
 Der leger med sin Skjønhed som en Snare,
 Hvis Aand har kun et Skin at aabenbare,
 For der er intet Hjertedyb forinden.

Men — bruges det om den, der uforsagt
 Lidt Ungdomsmod, lidt Trods forsmaar at skjule,
 — Halv ubevidst i Tillid til sin Magt —
 Saa frygter jeg — maaske — en lille Smule.

Karoline.

Du aner selv kun lidt, hvor haardt Du traf.
 Dit Venskab vil jeg saare nødigt miste;
 Nu gaar jeg, men forøger først min Straf
 Og røber, hvad jeg gjæmte til det sidste.
 Maaske Du da vil dømme mindre slemt.

Emilie.

Jeg dømmer ikke —

Karoline.

Du har ikke glemt,
 Hvordan I har forkjælet mig i Skolen.

Emilie.

Ja, for Du var saa glad, det var som Solen,
 Der skinte, naar Du ret var munter stemt.
 Den Magt, Du da besad, har Du ej mistet,
 Da før Du kom, den virked strax paa mig;
 Min gnavne Fornemhed af Vejen listed,
 Den kan ej trives under Tag med Dig.

Karoline (til Karl.)

Der hører De, hvor hun har mig fordærvet,
 Det gjorde alle; der fik jeg erhvervet
 En Frihed til at følge Lunets Stemme,
 En Vane, som det er saa svært at glemme.
 (til Emilie.) Du hørte til et rigt og gjæstfrit Hjem.
 For hver en Handling laa en Form tilrede,
 Saa Du behøved ej at famle, lede;
 Ukaldet kom den, stilled selv sig frem.
 Min Lod forskjællig — jeg kan nogen høre —

(rækker Karl Haanden.)

Farvel! og døm mig ikke alt for haardt!

(til Emilie) Vil Du mig først en Tur i Haven føre
 Og her tilbage, før jeg tager bort.
 Jeg om Tilgivelse Din Fa'r vil bede,
 Jeg tager heller dog hans Spot end Vrede.

(De gaa.)

Karl

(ser lidt i Tavshed efter dem, siger derpaa langsomt.)

Hvor underlig troskyldig, frejdig vover
 Hun dog at gi' sig hen! — i Smil — i Suk —
 Koket? — Ja lidt, selv i sin Sorg derover;
 Men dog saa underlig — uskyldig — smuk.

(gaar langsomt.)

Ellevte Scene.

Rektoren. Konsulen.

(komme fra Havestuen.)

Konsulen.

Ja Du har vundet, det er klart som Dagen.

Rektoren.

Har jeg? Nej tabt saa meget, som jeg kan.
 Jeg har i mine Dage ej set Magen
 Til Lapseri — at træde op som Mand! —

Konsulen.

Vidt fejlet, kjære Ven, netop som Kvinde.
 Hun meldte sig som den, der har i Sinde
 At kæmpe for en Ret. Det skal indrømmes,
 Vi Mandfolk er en overmodig Slægt.
 At det var kækt, derfor skal hun ej dømmes.
 Men det, hvorpaa jeg særlig lægger Vægt,
 Er, om hun dur til det, hun dristig lover.

Rektoren.

Du er en Fusentast i dette som i alt.
 Hvad nu, om Du har spekuleret galt?
 Om alle hun i Hast faar overtalt?

Konsulen.

Hvad saa? Jeg overmaade lidet vover.
Hun bli'r i Huset, hvem har sagt hvorlænge?

Rektoren.

Men om hun løber bort med dine Penge?

Konsulen.

Aa Passiar! Du er forud indtagen.
Hvor let forklarligt, jeg jo selv det var.
Først troede jeg, hun rent ud var en Nar,
Men da med Kløgt og Vid hun førte Sagen,
Saa fandt jeg hende listig og forslagen;
Ja lige til det sidste Øjeblik,
Jeg tilstaar, min Skarpsindighed slog Klik.
Men da jeg saa alene optog Traaden
Og repeterte hvert et Ord, der faldt,
Lidt efter lidt jeg saa igjennem Gaaden,
Indtil til sidst — hun havde Ret i alt.
Det unge Menneske, det var en Spøg;
Hun maatte have Mod til det Forsøg,
Hvis virkelig hun tænkte paa at føre
Sin Sag igjennem; maatte løbe an
Paa muligvis at træffe paa en Mand,
Der ikke vilde snakke blot, men høre.
Afsét fra det, jeg tror, Du selv vil finde,
Hun virkelig har Ret i Sagens Kjærne.
Smaat Kjævleri og husligt Vrøvl at fjærne,
Det mægter ingen Mand, men vel en Kvinde.
Jeg tidt har tænkt, hvis Karl kom med en Brud
Med Vid og Takt, der ejed slig en Evne,
Som smukt forstod at frede, samle, jævne,
Med varsom Haand at glatte Rynker ud,
Da blev der andet Liv paa denne Gaard.
Hvem véd? Maaske hun denne Kunst forstaar.
Og hun har Mod, er uden Snærperi,

Rektoren.

Ja alt for meget kun.

Konsulen.

Det er ej sagt;

Hun er naturlig, derfor er hun fri.
Den Tillidsfuldhed er der Ungdom i,
Den Ungdom har min Interesse vakt.

Rektoren.

Dog ét endnu, jeg bér Dig, tag i Agt.
Tænk lidt paa Karl, Du kunde Skjæbnen friste.
Hvis nu hans unge Hjærte —

Konsulen.

Ih, for Pokker!

Hvis han er ingen rent forbandet Klokker,
Hans Hjærteskorpe maa dog én Gang briste.

Rektoren.

Men hvis han ubesindig —

Konsulen.

Ubesindig? han?

En Alvorsmand fra Taaen op til Issen!
I Skolemestre — ej jeg véd hvordan —
Opdrage os en Yngel, tør og vissen.
Ak nej! Han faar, det varer neppe længe,
Først sin Examen, saa en Brud med Penge.

Rektoren.

Det vil jeg haabe, at Examen —

Konsulen.

Nej!!!

En slig Beregning i en Ynglings Hjærte
Er Unatur. Examen eller ej!
Forelsket skal han være, lide Smærte,
Skal puste, stønne ved den skjønnes Grumhed,
Og saa begaa en ret forelsket Dumhed.

Ja, Dumhed, Ufornuft jeg tilgi'r gjerne,
 Naar blot i Hjærtet er en livsfrisk Kjærne.
 Den Dumhed bli'r til Visdom dog tilsidst.
 Men Karl er klog, det er kun altfor vist.
 Der har vi Fruen — nej hvor altereret!

Tolvte Scene.

Rektoren. Konsulen. Fruen.

Fruen (fra Haven.)

Men Mand, hvad er her dog idag passeret?
 Hvor har jeg løbet! søgt Dig overalt!
 Rektoren har naturligvis fortalt —

Konsulen.

Ja frygteligt!

Fruen.

Emilie forsvunden!

Hun med en ukjendt Mand er sét i Lunden.

Konsulen.

En Mand?

Fruen.

I Damedragt.

Konsulen.

Har Du ham sét?

Fruen.

Nej, skjønt jeg trolig overalt har ledt.
 Men selv Rektoren —

Rektoren.

Søren var min Kilde.

Konsulen.

Saa vær Du ganske uden Frygt for Mille.
 En Dame, meget net og vel opdragen,

Er sét med hende, det er hele Sagen.
Hun søger Pladsen, som jeg tilbuddt har.

Fruen.

En Dame? Men et Menneske, jeg troede —

Konsulen.

Men denne har nu sat sig i sit Ho'de,
Hun er et Menneske, den lille Nar.
Maaske hun ogsaa er, det maa hun vise.

Fruen.

Gud staa os bi! Vi maa vor Lykke prise,
Om ej en Tyv, en Morder — Rektor tal,
Tror De, min Mand er rigtig ved Forstanden?

Rektoren.

Jo, paa Forstanden er han ej saa gal,
Men uforsigtig mer end nogen anden.

Fruen.

Tror De, han er en Kvinde?

Konsulen.

Vær ej bange!

Og hvis det er en Tyv, skal vi ham fange,
Til „de fortabte“ skal vi bunden sende ham,
Saa faar Du Lov til at omvende ham.
At Du faar Glæde af ham, tror jeg næsten,
Men se nu selv, der bringer Mille Gjæsten.

Fruen (til Rektoren.)

Vil De forhøre ham, i Skole ta' ham,
Saa gaar Forgyldningen vist lettest a' ham.

Trettende Scene.

Rektoren. Konsulen. Fruen. Emilie. Karoline.

Lidt efter Karl.

Rektoren (med Værdighed.)

Der gaar et Sagn igjennem Oldtids Skrifter
Om Kvinder, som ved krigerske Bedrifter —
Ved trodsigt Mod —

Emilie (gaar forbi ham.)

Tillad jeg forestiller
Dem min Veninde, Frøken From —

Konsulen (til Rektoren.)

Du spiller

Den Rolle meget smukt; tillad dog kjære,
At jeg som Vært maa Værtens Byrder bære.
Velkommen Frøken From! jeg ikke vidste,
At Venskabs Baand Dem til min Datter bandt.
Se her min Hustru, Rektoren, min Drabant.
Og svorne Ungdomsven; han paa det sidste
Af Ferien i Skolestil sig øver;
Han viste os just en af sine Prøver.

Karoline.

Hr. Konsul, De, min Frue, det er sandt.
At Venskab mig til Deres Datter bandt
Fra Skolen alt; dog tør jeg ikke tage
Mod Deres Gjæstfrihed, selv om jeg kunde.
Da jeg kom hid, jeg aned ingenlunde.
Jeg her Emilie traf. De vil behage
At mindes, jeg har ej med mindste Tanke
Forsøgt paa Gjæstfrihedens Dør at banke.
Tilfældet mig til en Veninde førte.

Konsulen.

I Sandhed, efter hvad jeg saa og hørte.
De trængte meget lidt til Hjælp af Mille.

Karoline.

At søge Pladsen, var kun det, jeg vilde.

Konsulen.

Og derom kom vi til et Resultat,
De har vel grundig taget Sagen fat?
Hvorvidt er De med Deres Arbejd kommen?
Emilie, ser jeg, har De jo i Lommeu.

Emilie.

Ja, jeg er villig strax til Skovs at fare,
Og næsten tror jeg, jeg for Karl tør svare.

Konsulen.

Nej se, det er alt store Ting. Din Broder
Har alt med Frøkenen talt?

Fruen.

Og jeg vil med.

(afs.) De kunde ellers komme net afsted,
Ifald de Fusedtaster —

Konsulen.

Herligt, Moder!

(til Karoline) De har Opgaven løst.

Karoline.

Tilfældets Magt

Har af sig selv til en Slags Løsning bragt.
Jeg har nu blot en Bøn, før bort jeg gaar.

Konsulen.

De gaar, da alt nu byder Dem at blive?

Karoline.

Jeg beder bønligst, at De vil tilgive,
At jeg nu gaar.

Konsulen.

Hvorledes? Jeg forstaar

Ej rigtig — vil De trække Dem tilbage?

(Karl kommer og lytter i Spænding til det følgende.)

Karoline.

Min Tillid svigter mig; jeg skal ej klage,
Om De mig dømmer strængt; jeg Uret handled.

Konsulen.

Endnu jeg staar som falden ned fra Skyen,
Hvor selsomt i en Fart De er forvandlet!

Rektoren (afs. til Konsulen.)

Nu er det galt — det er en Laps fra Byen.
Saa vinder Du vort Væddemaal.

Konsulen (afs. til Rektoren,)

Maaske.

Dog vent et Øjeblik, lad os først se,
Om det er hendes Alvor.

Fruen (afs.)

Jo, det stemmer.

Jeg har dog Nøglerne til mine Gjæmmer?

Karoline.

Til Forsvar har jeg intet Ord at sige;
Tilgiv mig alle her, som kan og vil.
Jeg lod Fornuften for et Indfald vige,
Og ser, jeg spille kun et daarligt Spil.

Emilie.

Du ser jo, Fader er ej vred, jeg tror,
At, om Du blev —

Karoline.

Jeg vil, jeg tør det ej,

Farvel!

Emilie.

Saa kom, jeg følger Dig paa Vej.

(Pavse.)

Men Fader, Moder, sig et venligt Ord.

Konsulen.

Jeg vilde gjerne, men formaar det ikke,
Den Udgang overrasker mig komplet;
Som nu det stiller sig for mine Blikke,
Saa har De taget Sagen lovlige let.
Har De paa min Bekostning godt Dem moret,
Men flygter bort, saasnart De ta's paa Ordet,
Saa kalder jeg den Adfærd for — koket.

Emilie.

Men Fader dog —

Konsulen.

Jeg véd ej andet Ord.

Karl.

(der hidtil har holdt sig i Baggrunden, træder hurtig frem.)

Tilgiv ham Frøken, ej saa haardt jeg tror,
Han mener, som han taler.

Konsulen (forbavset.)

Hvad behager?

Jeg tror, at den Skinbarlige Dig plager.
Hvor falder det Dig ind?

Karoline.

I Himlens Navn

Lad mig blot gaa!

Konsulen.

De er jo frank og fri.

Jeg haaber, vi forvinder Deres Savn,
(til Karl) Og Du skal ikke blande Dig deri,
Jeg véd nok, hvad jeg gjør,

Karl.

Min Frøken, vent

Et Øjeblik, De skal ej blive sendt
Saa ublidt fra mit Hjem.

(til Konsulen, bønligt.)

Jeg be'r Dig tage

Det Ord, der saared, tag det Ord tilbage.

Konsulen.

Jeg tror, at Du er bleven rent forrykt.

Karl.

Det er jeg ej. Jeg véd, Du aldrig før
Har kunnet jage nogen fra Din Dør
Uridderlig — (til Karoline.) — Nej vær De uden Frygt! —
En Kvinde mindst.

Konsulen.

Jeg vil ej nogen jage,
Med mindre holde — mod sin Lyst — tilbage..

Karoline.

(træder imellem dem.)

O vær ej vred, fordi jeg maa gaa bort,
Men hør mig, medens jeg fortæller kort
Det lidet, mig i mine Dage hændte;
Og vandt jeg blot et venligt, skaansomt Blik.
En mild Bedømmelse, o ja, saa fik
Jeg jo det højeste, jeg kunde vente.
En Moders Øje jeg ret aldrig saa,
Og Søkende — de døde ganske smaa,
Min Fader ene stod med mig tilbage.
Af Kjærlighed jeg lidet var forladt,
For min Skyld — jeg var jo hans bedste Skat —
Han stred i Nætter og han sled i Dage.
Blandt rige Børn paa Skolebænk jeg sad,
Jeg var saa lykkelig, jeg var saa glad
I Skolen og vist ikke mindre hjemme.
Veninder spændte om mig deres Garn,
Ja vistnok var jeg et forkjælet Barn,
Det skulde tidligt nok jeg selv fornemme.
Thi der kom Sygdom, og med den kom Nød,
Det blev min Lod at kæmpe for mit Brød,
Det var mig ofte saare tungt at stride,
Jeg frygted' ikke Arbejd' haardt og strængt,
Men alt for ofte fandt jeg Døren stængt
For Hænder, der var alt for smaa og hvide.
Aviserne jeg hver Dag gjennemgik,
Da faldt idag tilfældigvis mit Blik
Netop paa det, som De i Bladet søgte;
Bag Stilen saa jeg en godmodig Skjæmt,
Da vaagnede en Lyst, jeg troede glemmt,
Med dristig Spøg at møde den, som spøgte.

Jeg tænkte: Om Du vover et Forsøg
 Og frejdig svarér ham paa Spøg med Spøg?
 Hvo intet vover, heller intet vinder.
 Forgjæves! og jeg gaar nu, som jeg kom,
 Jeg glemte, der er ingen skaansom Dom,
 Naar uforsigtig tér sig unge Kvinder.
 Oplivet af en Morgenvandrings Bad
 Jeg kom halv bange, halv dog var jeg glad,
 Og meget nær jeg flygtet var tilbage;
 Uventet da Emilie for mig stod,
 Med Barndoms Minder vaagned Barndoms Mod,
 Saa lod jeg dristig mig i Kredsen drage.
 Det er min Synd. En Følelse dog bor
 Dybt i mit Bryst, saa ét uskaansomt Ord
 Var nok at vække al min Angst til Live.
 Letsindig var jeg — maa det være glemt?
 Jeg mente det i Sandhed ikke slemt,
 Jeg be'r Dem bønligt, vil De mig tilgive?

(Under denne Replik saavel som under det nærmest følgende ses Konsulen skarpt at iagttage Karl. Hans Kulde og Hæftighed i det følgende er forstilt.)

Emilie.

O Fader, om Du vil, for min Skyld blot,
 Sig dog et venligt Ord.

Fruen.

Jeg tænker paa,
 Vi vil for denne Gang vist la' det gaa,
 For, sandt at sige, blev mit Øje vaadt.

Karl.

Men Fader, tal, et Ord Du hende skylder.

Konsulen (kold)

Jeg ser ej gjærne, mine Børn mig minder
 Om mine Pligter. Mange tusind Kvinder
 Med den Slags Klagemaal al Verden fylder;

Hvad der af sandt og usandt bli'r fortalt,
Man skjælner ej —

Karl (i voldsom Bevægelse.)

Nej, dette er for galt!

Karoline.

Farvel! (vil gaa.)

Karl

(griber om hendes Haandlede og holder hende tilbage.)

Nej bliv! nu maa De ikke gaa!

(til Konsulen.) Nu skal Du høre mig. Ja meget nødig
Jeg nogensinde var Dig uærbødig,
Men her er intet Valg, jeg skal, jeg maa.
Sæt, hun har fejlet, sæt hun fejled stort,
Du har ej Ret at krænke og at saare,
Og den, der trygler Dig med Bøn og Taare,
At støde bort, det er umandig gjort. —
— Tilgiv min Hæftighed — var jeg Dig værdig,
Hvis her jeg tav?

Konsulen (rolig.)

Nu er Du sagtens færdig?

(til Rektoren.) Hvad siger Du?

Rektoren.

Hvis ej Du var saa bister,
Jeg vilde kalde Dig for en Filister.
Og nu for første Gang det klart mig staar,
I Grunden ligner han Dig paa et Haar.

Konsulen.

Ret saa, det mangléd kun!

(Til Karl, idet han drager et dybt Suk som én, der lettes for en tung Byrde.)

Giv mig Din Haand!

Guds Død! hvor blev Du varm! saa brast det Baand,
Med Gru jeg troede om Dit Hjærte lagt.
Jeg Dumrian! som søgte i Avisen

Den Ungdomsild, som slumred under Isen
Her hos min egen Søn.

(til Karoline.) Og De, mit Barn,
Tro ej, jeg er saa hjærteløst et Skarn.
Min Vrede var ej slet saa ilde ment.
Hvert Ord, der saared Dem, jeg fuldt og rent
Vil slette ud, nu be'r jeg Dem at blive,
Nu er det mig, som beder Dem tilgive.
Slut Fred med os! nu hører De os til —
Og nu til Fest! Ræk Haanden op, hvo vil!

(De række alle Hænderne i Vejret undtagen Karoline.)

Men De skal med, jeg skal jo holde Tale,
Hvor tror De, jeg kan tale uden Dem?
For nu er De min Text, jeg Dem vil male,
Som Ungdoms Genius jeg Dem stiller frem.
Saa skrifter jeg en Synd, vi tidt begik,
Vi gamle, naar vor Tid vi rask bedømte,
En Ungdomsform stod altid for vort Blik,
Den Form, hvori vor egen Ungdom drømte.
Vi kan begaa den Fejl, jeg tilstaar aaben,
Men derfor vil jeg ikke strække Vaaben.
Der er en Ungdom, som sit Banner svigter,
Den vil jeg holde stramt til sine Pligter.
Om Ungdom vil jeg tale, Haab og Mod,
Om Kjærlighed og Tro, som aldrig rokkes;
Blandt Mængden, som om Talerstolen flokkes,
Mit Blik vil søge Dem — naa — Spøg til Side!
Følg med, saa tror jeg, De os godt kan lide.

Karoline.

Jeg kan ej bringe Dem, saa varmt, jeg vilde,
Min Tak for hvert et venligt Ord, De talte.
Jeg frygter alt for mæget af forspilde
Det smukke Billede, saa varmt De malte.
Jeg gaar nu bort, saa let i Sind, saa glad,
Det er det bedste, nu vi skilles ad.

Konsulen.

Vi vil ej tvinge Dem, De har vist Ret.

Rektoren (til Konsulen.)

Nu tror jeg, jeg har vundet.

Konsulen.

Ja komplet.

Karl

(har under de sidste Repliker nærmet sig til Karoline. De staa lidt fjærnede fra de andre. Rektoren betragter opmærksom Karolines Hat.)

Jeg frygter meget, jeg har Sorg Dem bragt,
Lad dog ej mine Ord Dem fra os skræmme.
Jeg be'r Dem, glem hvert Ord, som jeg har sagt.

Karoline.

Nej, det var ikke smukt af mig at glemme
Oprigtighedens djærve, varme Stemme.

Rektoren (til Karoline.)

Jeg staa og observerer Deres Hat.

Karoline.

(Vender sig forskrækket, tager Hatten af og ser paa den.)

Min Hat!

Rektoren.

Nej, sæt den helst paa Deres Ho'de.
De kjender Loven, det maa jeg formode.

Karoline.

En Lov om Hatte?

Rektoren.

En Naturlov findes,
Hvorved Person. og Hat de sammenbindes
Til en uløselig, fortrýllet Enhed.
Jeg aldrig før har set den i dens Renhed.
Den Lov maa De bestemt ha' anet blot,
For Hatten klæ'r Dem saa forbandet godt.

Karoline.

Jo én Lov kjender jeg, den lyder saa,
Den billigste jeg kjøber, jeg kan faa.

Rektoren.

Mærkværdig nok! (Betragter sin Hat.)

Konsulen.

Til Deres Faders Dør

Vi maa vel kjøre Dem?

Karoline.

Ja gjerne.

Rektoren.

Hør!

Konsulen.

Og nu til Skoven ud! Til Folkefest!

Emilie.

Snart kommer jeg og henter Dig som Gjæst.

Konsulen.

Og kommer De, den bedste Vin skal springe,
Og saa skal Fløjter, Violiner klinge.

Karoline.

Skjønt jeg bekjænder, at jeg næppe fatter,
Hvor jeg saa megen Godhed kan forskyldte,
Jeg takker Dem af al mit Hjertes Fylde,
Og — hvis De ønsker det — De ser mig atter.
